

2. Веклич Ю, Миронець Д. Формування лінгвокраїнознавчої компетенції у процесі професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови// Молодь і ринок. К. Інститут енциклопедичних досліджень НАН України. 2012. № 3 (86), С.118-121.

3. Данилюк Н. Можливості використання лінгвокраїнознавчих словників для вивчення іноземних мов//Актуальні питання іноземної філології: наук. журн./Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ін-т інозем. Філології. Луцьк, 2014. № 1. С. 68–74.

4. Заволока С.І. Лінгвокраїнознавчий аспект викладання іноземної мови//Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Збірник наукових праць КПУ. Запоріжжя. 2020р. № 73. Т.1, С.59-62

ГУМОР У МІЖКУЛЬТУРНОМУ СПІЛКУВАННІ: ЧОМУ ФРАНЦУЗИ ТА БРИТАНЦІ СМІЮТЬСЯ ПО-РІЗНОМУ?

Ярослава Васильчук

*студентка факультету іноземних мов,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

У сучасному глобалізованому світі міжкультурне спілкування стає невід’ємною складовою міжособистісних і професійних контактів. Одним із важливих, але водночас складних елементів цього процесу є гумор. Він відіграє значну роль у налагодженні довіри, зниженні напруги та створенні позитивної атмосфери під час спілкування. Проте, гумор тісно пов’язаний із культурним контекстом, що може спричиняти нерозуміння або навіть комунікативні бар’єри між представниками різних культур, оскільки «гумористична культура є специфічною для кожної окремої країни, бо будується на моральних цінностях окремих народів» [4, с. 112].

Згідно з дослідниками, на формування національного гумору впливають: структура мови (наприклад, можливості для гри слів), історичні події (революції, колоніалізм, війни, соціальні зміни), соціальні цінності й табу (що дозволено обговорювати, а що – ні), рівень свободи слова та цензури, освітній рівень суспільства. Ці фактори визначають не лише зміст жартів, а й те, в якій формі вони подаються, які теми вважаються дотепними, а які – неприпустимими [1].

Тож сприйняття жартів, іронії та сарказму істотно різниться залежно від культурних контекстів. Яскравим прикладом таких відмінностей є гумористичні традиції Франції та Великої Британії – двох європейських країн із давніми культурними зв’язками, але суттєво різними стилями комунікації. «Так, у французькій культурі гумору важливу роль відіграє мистецтво *каламбуру* (франц. calembour – гра слів) – заснованого на багатозначності стилістичного прийому, за якого гра слів витворює подвійну семантику, зумовлює появу фразеологізмів, неологізмів» [2].

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

Як відомо, французький гумор вирізняється інтелектуальністю та витонченістю. Він часто спирається на словесну гру, філософське осмислення реальності, гостру соціальну критику. Французи не уникають жартів на теми політики чи релігії, а навпаки – вони вважають їх актуальними й значущими та не цураються цих тем. Також поширеним є гумор абсурду та гротеску, характерний для сюрреалістичних традицій у мистецтві та літературі [2] (наприклад, кінокомедії з Луї де Фюнесом, фільми з П'єром Рішаром).

Почуття гумору (a sense of humor) є характерною рисою англійської національної ідентичності, яку британці вважають одним із найцінніших проявів своєї культури. «But has he a sense of humour? – одне з найчастіших запитань. Англ. humor поряд з основним «гумор» має значення «характер», «настрій» і входить до складу таких виразів, як to be in good / out of humour (бути в гарному / поганому настрої / дусі), good- / ill-humoured (добродушний / сварливий). Особливість англійського національного гумору – провідна роль у ньому іронії (irony) та дотепності (wit). Це інтелектуальний гумор, який не так просто зрозуміти, тому що часто він спирається на гру слів, коли смисл потрібно шукати в підтексті. <...> Особливу категорію англійського гумору становить абсурдний гумор, нонсес, утілений у лімериках (limericks) та дитячих римах (nursery rhymes)» [3, с. 92].

У британському гуморі особливу роль відіграє самоіронія, яка демонструє здатність англійців сміятися з власних недоліків. Такий гумор не завжди очевидний для іноземців, адже подається спокійно, навіть серйозно, без яскравих емоцій.

Попри деякі спільні риси (іронія, сатира, любов до гри сенсів), французький та британський гумор мають суттєві відмінності. У Франції жарти здебільшого ґрунтуються на логіці, інтелектуальних іграх, філософських підтекстах. Британський гумор часто будується на контрасті між серйозною формою та безглуздим змістом. Французи частіше висміюють інші соціальні групи чи явища, а британці – самих себе. Ці відмінності впливають на те, як кожна культура сприймає гумор іншої: для французів британський гумор може здаватися «сухим» або «незрозумілим», тоді як для британців французький – «занадто розумним» або «агресивним» [3, с. 46-47].

Очевидно, що в різних ситуаціях гумор часто використовується як інструмент налагодження комунікації. Проте, якщо не враховувати культурний контекст, жарт може бути неправильно витлумаченим або навіть образливим. Наприклад, іронія британців може сприйматися як зневага, а французька сатира – як відверта критика. Тому важливо не лише знати іноземну мову, а й розуміти культурні «коди» гумору; «вдале використання гумору полегшує сприйняття реципієнтом інформації та налагоджує формування належного та бажаного ставлення слухача до мовця» [4, с. 112].

Отже, гумор у міжкультурному спілкуванні відіграє важливу роль у формуванні взаєморозуміння, але водночас може стати джерелом появи комунікативних бар'єрів через відмінності в культурних кодах, історичному контексті та мовних особливостях. Знання національних особливостей гумору допомагає уникати непорозумінь, демонструє повагу до іншої культури та сприяє відкритому діалогу, що, власне, проілюстровано на прикладі французів і британців

– націй, які формують відмінне уявлення про смішне.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вовк К. Чому ми сміємося, коли треба плакати : феномен українського гумору. *Свідомі*. 16 лютого 2023. Режим доступу : <https://svidomi.in.ua/page/chomu-my-smiemosia-koly-treba-plakaty-fenomen-ukrainskoho-humoru> (дата звернення: 27.04.2025)
2. Гумор як складова культури спілкування. *Міжнародні культурні традиції : мова та етика ділової комунікації*. Режим доступу : http://megalib.com.ua/content/8303_35_Gymor_yak_skladova_kylytyri_spilkyvannya.html (дата звернення: 28.04.2025)
3. Манакін В. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посібник для університетів. Київ : Академія, Серія «Альма-матер», 2012. 285 с.
4. Тарасова С., Сироватенко А. Сучасні підходи до вивчення гумору. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 28(2). С. 111-118. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/trphst_2023_28%282%29_22 (дата звернення: 27.04.2025)

РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА У РОЗВИТКУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Ангеліна Велюш,
*студентка факультету іноземних мов,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,*

У ХХІ столітті соціальні медіа стали одним із найвпливовіших інструментів комунікації в усьому світі. Такі платформи, як Instagram, Facebook, TikTok, Twitter, YouTube та інші, значно змінили спосіб, у який люди спілкуються, дізнаються новини та взаємодіють із представниками інших культур. Соціальні медіа не лише спростили міжособистісну комунікацію, а й стали потужним чинником розвитку міжкультурного діалогу.

Варто погодитись із думкою дослідників про те, що «ефективність мережевої комунікації як універсального соціокультурного механізму є результатом генезису й функціонування культури у взаємозв'язку із соціальними параметрами, а подолання культурних кордонів значно полегшує транскордонність інформаційнокомунікаційних технологій» [3, с. 22-23]. За допомогою онлайн-платформ користувачі з різних країн можуть спілкуватися в режимі реального часу, ділитися традиціями, цінностями, думками й поглядами. Наприклад, молодь з України може дізнаватися про повсякденне життя однолітків у Японії або Бразилії, не покидаючи власної кімнати. Завдяки перекладацьким функціям і візуальному контенту (фото, відео, меми) обмін інформацією стає простішим та доступнішим.